

ἀναγελάστρα ἢ ρούγα στοὺς μεγάλους κ' εὐγενικοὺς πόνους τῆς ψυχῆς!

Πάντα!...

Δευκάδα, 10. 12. 908.

ΑΛΚΑΙΟΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΙ' ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΑΣ

Εἶναι ἡ ρίζα τοῦ σπιτιοῦ.

Εἶναι ἡ χαϊδεμένη μας ἀπ' ὄλους, σὺν τῷ παιῶ μικρῷ μας τῷ παιδί. Κ' εἶν' ἡ μαμμώθεφτή μας.

Εἶναι ἡ ὑπομονὴ μας ἡ ἀσωστη, κ' ἡ γιαγιά μας θέλει νὰ τὴ σώσῃ.

Εἶν' ἡ ἀνησυχία στοὺς μεγάλους κ' ἡ λαχτάρα στοὺς μικροὺς. Εἶναι ὁ τρόμος σ' ὄλους μας.

Εἶναι ὁ τύραννός μας.

Κ' εἶναι ἡ ρίζα τοῦ σπιτιοῦ.

Τριγυρίζει μέσ' τὸ σπίτι ἀπ' τὴν αὐγὴ. Θέλει ὄλα νὰ τὰ παρακολουθῇ. Κλαίει στὴν κούνια τὸ μωρό; Ἡ γιαγιά τσιμπιέει τοῦ δίνει στὰ κρυφά—

για νὰ σωπάσῃ. Ἐχει αὐγὸ ἢ ὄρνιθα; Ἡ γιαγιά θὰ μᾶς τὸ πῆ, ξημερώματα Ὄχι, κ' ἀλλοίμονο στὴν ὄρνιθα ποῦ θὰ τὸ πάθῃ! Σκουίζει ἢ ὄρνιθα μέσ' τὸ κατῶνι, κλαίει καὶ τὸ μωρό. Τρέχουν τὰ παιδιὰ πέρα καὶ δῶθε' καὶ φωνάζουν πρὶν τὴ δοκιμάσουν τὴ ρόκα, ποῦ τὰ κυνηγᾷ. Κ' εἶναι ἀντάμα μὲ τὴ ρόκα κ' ἡ γιαγιά—ἔπου φύγη! Δὸς του σκουζιμο! Τρέχουν ὄλοι στὴ βοήθειά τους. Τόκμας ἢ γιαγιά! Τὴ τῆς φταίξανε μὴν τὸ ρωτᾶτε. Ποιὸς τολμάει νὰ τὴ μαλλώσῃ; Νόμος δὲν τὴν πιάνει τὴ γιαγιά. Εἶν' ἀσύδοτη. Εἶναι χαϊδεμένη.

Κ' εἶναι ἡ ρίζα τοῦ σπιτιοῦ.

Παῖδι πολὺ κ' ἀπ' τὸ μωρό μας, καὶ χειρότερα κ' ἀπ' τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ, ἡ γιαγιά μας μάχεται τὸ σκύλο, μὰ στὸ γάτο μας τὸ παρακάνει. Καὶ γὰρ ποῖο λογαριασμὸ; Ἡ γιαγιά τὸ ξέρει.

Ἄμα τὴν κυτᾶζει ὁ Κελεπούρης τὴ γιαγιά στὰ μάτια, κ' εἶχει λόγο ποῦ ν' ἀνησυχῇ, κάνει τὴν ἀδιάφορη ἢ γιαγιά. Κ' ἄμα ὁ Κελεπούρης, ὁ κολόπιστος, τὴ μπιστευτῇ, τότε τῆς τρώει μὲ τὴ μαγκούρη. Καὶ γιατί; Γιὰ τὸ τίποτα, ποῦ ἔφταιξε καὶ γὰρ νὰ πονῇ.

Νὰ κ' ὁ Μουστερῆς μας καθισμένος στὴ φωτιά, σὰ νοικοκύρης. Ἐπίασε καὶ τῆς γιαγιᾶς τὸ παρκῶνι, ἔφταιξε φοβερά. Ἐφρχε μπηχτές, ποῦ δὲν

τῆς μέτρητε—κ' ἐμεῖς λέγαμε ποῦ τὸνε χὰιδεσε ἢ γιαγιά! Δὲ βαρύνεται. Κ' ὕστερα ἡ αὐλὴ τὸνε δέχτηκε τὸ γάτο. Καὶ καλὰ ποῦ ἦταν ἡ αὐλὴ κοντὰ στὸ πρῶτο πάτωμα. Γλύτωσε ὁ Μουστερῆς μὲ τὸνα πόδι του κουτσό. Ἄχ, γιαγιά, γιαγιά, τί ἔκαμες; Δὲ φταῖς ἐσὺ, ὁ Μουστερῆς μας φταίει. Φταίει κ' ὁ Κελεπούρης. Ὅλοι φταίμε ἐμεῖς. Κ' εἶσαι ἀθῶκ ἐσὺ.

Κ' εἶσαι ἡ ρίζα τοῦ σπιτιοῦ.

Ἦσυχ' εἶναι μέσα στὸ σπίτι. Σιγοβράζει τὸ φαί στὸ μαγερεῖο. Θὰ ἡσυχάζῃ κ' ἡ γιαγιά. Μὰ ἡ γιαγιά δὲν ἡσυχάζει. Πάει κλεφτὰ νὰ ἰδῇ τί γίνεται στὸ μαγερεῖο. Ἀνασηκώνει τὸ καπάκι... Βρέ, δὲ θάρριξαν ἀλάτι στὸ φαί—βάλλ' του μὴ χουφτιά... Κ' ἡ φωτιά μισοσβυσμένη—μπῆξε ζύλα! Κ' ἡ γιαγιά στρηφογυρίζει...

Τὸ μεσημέρι ἦτανε λύσσα τὸ φαί. Καὶ τὸ ρύζι λάσπη γίνθηκε—ἡ γιαγιά μονάχα τῶτρωγε. Κ' ὁ καφφὲς εἶχε ἄμμο, καὶ τὸνε ροκάνιζε. Ὅλοι ἄνουκάτου στὸ τραπέζι. Ἄλλοι θύμωναν, ἄλλοι γελοῦσανε. Κ' ἡ γιαγιά μονάχα σῶπαινε. Ποιὸς ἔλατισε τὸ φαί ἄλλη μὴ φορᾶ; Ποιὸς τὸν ἔχυσε στὶς πλάκες τὸν καφφὲ; Ὅχι, ἐσὺ δὲν ἦσουν, γιαγιά; Ὅχι, ἐσὺ δὲν τόκαμες. Ὅχι, ἐσὺ δὲ φταῖς, ἐσὺ. Κ' εἶσαι ἡ ἀφταιστη. Κ' εἶσαι ἡ γιαγιά μας. Κ' εἶσαι ἡ μόνη μας γιαγιά.

Κ' εἶσαι ἡ ρίζα τοῦ σπιτιοῦ.

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ

Ὁ παππούς μας δὲν ἀκούγεται καθόλου μέσ' τὸ σπίτι. Κάθεται στὴν πολυθρόνα ἀκίνητος ἀπ' τὴν αὐγὴ, μέσ' τὴ σάλλα. Σὲ κανένα δὲ μιλεῖ, δὲ ζητᾷ καὶ τίποτε. Δὲν παραπονιέται, δὲ γκρινιάζει. Βλέπει ἔμπρός, καὶ δὲν κουνιέται. Οὔτε καὶ νοιάζεται γὰρ τίποτε ὁ παππούς.

Μὲ τὰ μάτια κερρωμένα στὸ κενό, ἄψυχα σὰ νᾶναι ὄλ' ἀπ' ἀσπράδι, μὲ τὰ μακροῦλὰ τὰ χέρια, τὰ λευκὰ σὰν ἀπὸ χερτί, μὲ τὰ πόδια τ' ἄσαρκα καὶ διπλωμένα, ζῆ δὲ ζῆ ὁ παππούς, τὸ ἴδιο κάνει. Μοιάζει πρᾶμα ζωντανό, μοιάζει φάντασμα, κανένα δὲν περᾶζει. Ὁ παππούς εἶν' ἄβλαβος, κ' εἶναι καλὸς—εἶναι περιττός. Εἶν' ὁ ἴσκιος τοῦ σπιτιοῦ.

Ἄξαφνα φγκρινίζεται ὁ παππούς. Δυνατὰ, ποῦ ν' ἀπορῇ κανεὶς πῶς τὴν ἔβγαλε τετοια βροντῇ, ἕνας ἴσκιος.

— Ὁψ, παππού, μὲ τρώμξες! Δὲ φταρνίξε-

σαι πεῖο ἦτυχα; λέει ἡ ἐγγονίτσα ἢ καλομάθητη.

Ὁ παππούς δὲν ἀκιντᾷ. Μὲσ' τὴ σάλλα τρέχοντας παίζου τὰ παιδιὰ, τοῦ παπποῦ τὰ γόνια. Τῶπιασε ὁ παππούς τὸ πεῖο μικρὸ, κηθῶς πέρατε κοντὰ του! Ἄπλωσ' ἕνα χέρι μακροῦλὸ σὰ φτυάρι, καὶ τὸ γράπωτε ἦτυχα, ἔξφρηνά, σὰν ἀρχήνη. Βάνει τίς φωνὲς ὁ χαϊδεμένος; ὁ ἐγγονας.

— Ἀφῆσέ με, λέει, παππού! Μοῦ ὠφελες τὸ αἶμα. Νόμιζα, δὲν εἶσ' ἐδῶ. Ἀφῆσέ με! Μὲ του ποῦνε τὰ μουτᾶκια σου. Κεὶ βρωμῆς ταμπάκο.

Εἶναι κρύα τὰ χέρια σου, παππού! Ἀφῆσέ με.

Μπαίνει βιαστικὰ ἡ παιὼ μεγάλη ἐγγόνια, ἴσῃ μωμένη. Κ' εἶναι ἡ προκομμένη αὐτῇ, κ' εἶναι ἡ παιὼ κηκῆ.

— Ἀκουσε, παππού, τοῦ λέει. Δὲ μπορεῖς νὰ μὲνῃς πάντα μέσ' τὴ σάλλα. Πιζίζουν τὰ παιδιὰ. Κ' ἐπισκέφτες θὰ μᾶς ἐρθοῦνε. Πρέπει στὴν τραπέζα νὰ περάσῃς. Σῆκου!

Καὶ σηκώνεται ὁ παππούς. Ἀνοίγει σιγαλὰ τῆς κοκκάλε; του, χέρια πόδι; σὰν ἀκρίδα πληγωμένη ἀρποκταῖ. Κ' ἔτσι φτάνει στὴν τραπέζα κίβλητος. Δὲν παραπονιέται. Εἶναι ἡμερος σὰν πρῶτα ὁ παππούς. Εἶναι ὑπακούσας—εἶναι ταπεινός. Εἶν' ὁ ἴσκιος τοῦ σπιτιοῦ.

Στὸ τραπέζι κατὶ φοβερὸ γίνθηκε. Ἐτρεμαν τὰ χέρια τοῦ παπποῦ, κ' ἔπεισε τὸ πηροῦν του μὲσ' τὸ πιάτο. Λέρωσε καὶ τὸ σακκάκι του ὁ παππούς. Καὶ φταρνίστηκε, φοβερά.

— Ἄ, παπού, δὲ βραστήσαι παιὰ, τοῦ λέει. Οὔτε νὰ φῆς δὲν ἔμαθες, οὔτε πῶς νὰ φέρνεσαι. Σῆκου, σῆκου!

Κάνει ὁ παππούς νὰ σηκωθῇ.

— Ἄλλο πάλι! Γιὰ ποῦ τόβλαες! Τί ζητᾷς, τί σοῦ λείπει καὶ παραπονιέσαι;... Ἀκουσε, παππού! Πρέπει, πρέπει νὰ μὴν τρῶς στὸ τραπέζι. Τὸ φαί θὰ σοῦ τὸ φέρνουνε στὴν κάμαρή σου. Θὰ σοῦ κατεβάσουνε καὶ τὴν πολυθρόνα σου, στὶ ὑπόγειο. Θὰ σοῦ στρώσουνε καὶ τὸ κρεβάτι ἐκεῖ. Σῆκου.

Καὶ σηκώθηκε ὁ παππούς. Σὲ μὴ κάμαρη μικρή, μ' ἕνα ταπεινὸ φρεγγίτη, ἐκεῖ ὀρονιάστηκε ὁ παππούς. Καὶ δὲν εἶπε τίποτε. Ἀπ' τὴν πολυθρόνα του, ἄσειστος, βλέπει τὸ παράθυρο. Καὶ δὲ μιλαει. Καὶ μοναχὰ φταρνίζεται, τρανταχτὰ. Ὅμως παιὰ κανένα μὲ τὸ φταρνιτό του δὲν τρωμάζει. Καὶ κανένα παιὰ τὸ φέρσιμό του δὲν περᾶζει.

Κ' ὁ παπούς; ἔτσι ἦτυχες περνᾷ. Κ' εἶν'

Τὸν ἐδιώξες, ἐσὺ τὸν ἐδιώξες.

ΦΙΝΤΗΣ. Ἰσοτὲ δὲν ἐδιώξα τὸ παιδί μου ἀπὸ τὸ σπίτι μου. Καὶ τότε, ὅπως σοῦ ἔχω πεῖ, καὶ τώρα ἄκόμα, ἔφυγε μονάχος του. Καλύτερα ὅμως ποῦ τέλειωσε τόσο γλήγορα αὐτὴ ἡ ἱστορία. Δὲ θὰ μπορούσα νὰ τὸν ὑποφέρω.

ΓΙΑΓΙΑ. Μὰ ποῖα εἶτανε ἡ ἀφορμὴ, πὲς μου ποῖα εἶτανε ἡ αἰτία;

ΦΙΝΤΗΣ. Ἡ ἀφορμὴ; Ἡ αἰτία; Αὐτὸς εἶναι ἕνας τρελλός—ἀκούς;—εἶναι ἕνας τρελλός. Ἄς πᾶψῃ πᾶ γιὰ τὸ Θεὸ νὰ γίνεταί λόγος γι' αὐτὸν ἐδῶ μέσα.

ΓΙΑΓΙΑ (μονάχη τῆς). ὦ! σὰ νὰ εἶναι γραμμένο γιὰ μένα τὴ δύστυχη, νὰ μὴ μὲ βρῖσκη ποτὲ φχαριστημένη ἢ βαριά ὄρα τοῦ δειλινοῦ ποῦ μᾶς μπάζει στὴ νύχτα.

Πάνη.

(Ὅλοι εἶναι βυθισμένοι σὲ σκέψη. Δὲν ἀκούσται τίποτ' ἄλλο γιὰ κάμποση ὄρα, παρὰ οἱ πνιγμένοι λυγμοὶ τῆς Ἀννούλας. Μπαίνει ὁ ὑπερέτης βιασικῶς).

ΥΠΕΡΕΤΗΣ (πρὸς τὸ Φιντή). Κύριε, κύριε, εἶναι κάτου κάποιος ἄνθρωπος τοῦ ἐργοστάσιου καὶ θέλει, λέει, νὰ σὰς δῇ ἀμέσως τώρα, αὐτὴ τὴ

σσιγμῇ. Εἶναι ἀνάγκη.

ΦΙΝΤΗΣ. Τί ζητᾷς πάλι κ' αὐτός; (Ὑστερα ἀπὸ λίγο). Ἄς ἔρθῃ τέλος πάντων νὰ ἰδοῦμε τί θέλει. Ἄ! ἔχουνε καταντῆσει πᾶ ἀνυπόφοροι.

(Ὁ ὑπερέτης φεύγει. Σηκώνεται σιγά σιγά ἡ Γιαγιά, παίρνει τὴν Ἀννούλα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ φεύγουν. Σὲ λίγο μπαίνει ὁ Μηχανικός).

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Κύριε Φιντή, δὲ φτάνει μὴ νάχα νὰ θέλῃ κανεὶς γιὰ νὰ πᾶ ψηλά. Ἄχ! ἔχει νὰ κάμῃ πολὺ καὶ ἡ τύχη.

ΦΙΝΤΗΣ. Τί θέλεις νὰ πῆς; Δὲ σὲ καταλαβαίνω.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Καὶ μολαταῦτα ἐγὼ γλύττωσα... Ἄ! νὰ εἴσαστε ἐκεῖ πέρα, τὴ φοβερὴ ἐκείνη στιγμή, θὰ νομιζάτε πῶς ὄλας οἱ τρόπες τῆς κόλασης ἀνοίξανε γιὰ νὰ θάψουνε τὸν κόσμον κάτου ἀπὸ τὴ φλόγα, πῶς μᾶς πῆσανε κατακέφαλα χίλιες χιλιάδες κερανοὶ, πῶς μαζεύτηκαν γύρω ὄλα τὰ δαιμονικά καὶ τραβοῦσανε τίς στέγες, καὶ ξεκάρφωσαν τὰ σίδερα, καὶ ἔβλυναν τοὺς ἄρμους τῶ μηχανῶνας, πῶς ὄλοι οἱ ἀγέρηδες τρέξανε ἐκεῖ μὲ τὰ πῖο στριγγὰ σφυρίγματα τους, πῶς τὰ κεράκια ὄλου τοῦ κόσμου μαυρίσανε γιὰ μὴ στιγμή τὸν οὐρανὸ κρῶζοντας θανατερὰ... Πάει τὸ μηχανοστάσιο, κ.

Φιντή; πᾶνε ὄλα.

ΦΙΝΤΗΣ. Λέγε μου καθορὰ τί συμβαίνει, λέγε μου γλήγορα τί συμβαίνει.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ (κάθεται). Στῆθητε νὰ μαζώξω τὸ μυαλό μου, καὶ θὰ σὰς τὰ πῶ ὄλα μὲ τὴ σειρὰ. (Σὲ λίγο). Ἄ! ναι, θυλάττε ποῦ τὸ μεσημέρι μοῦ εἶπατε μὲ κάθε θυσία, νὰ προχωρήσουμε στὴ δουλειά, νὰ κινήσουμε δηλαδὴ τὸ μεγάλο ψαλίδι, γιὰ νὰ κόψῃ ἐκείνες τίς σιδερένες πλάκες; Ἐκμα ὅπου μὲ διατᾶζατε Ἡ δουλεὶ ἀ πῆγαινε ταχτικὰ ὄλο τ' ἐπόγειο. Μὰ κοντὰ τὴν ὄρα νὰ σκολάσουμε. λίγο πρὶ βασιλέψῃ ὁ ἥλιος, ἀναγκαστήκαμε γιὰ τὰ πῖο χοντὰ σίδερα νὰ σηκώσουμε ἕνα βαθμὸ ἀκόμα τὴν πίεση. Τὴ σηκώσαμε, κ' ἐγὼ ἔφυγα ἀπὸ τὴν ἀτμομηχανὴ καὶ πῆγα στὸ πλῆγινὸ μέρος τοῦ Μηχανοστασίου γιὰ νὰ δῶ τῶς προχωροῦσε ἡ δουλειά. Δὲν πέρασε πολὺ ὄρα κ' ἀκούμε ἕνα φοβερὸ κρότο. Νομίζαμε τῶς κάτου ἀπὸ τὰ πόδια μας ἔφρουγε ἡ γῆ. Κερακίδια ἔπεφταν ἀπὸ δῶ, ζύλα ἀπὸ κεῖ, τζάμια σπῆγανε, πόρτες ἀνοιγόκλειναν. Ἀπὸ τὰ παράθυρα, ἀπὸ τίς μάντρες, ἀπὸ τὰ κατώγια πῆδαγαν οἱ ἐργάτες, καὶ γινότανε ἕνα κακὸ ἀπερίγραφο... Ἐκείνη τὴν ὄρα τῆχσα, καὶ δὲν ξέρω πῶς, μὴ ζάλη ἔπιασε ὄλο μου τὸ κεφάλι κα

ἀχρείαστος. Είναι περιττός. Πειά κανένας δὲ θά τονέ βρεθῆ. Κι' ὅλοι θά τον ἀπαλημονήσουν.

Καί θά τονέ θυμηθοῦνε τὸν παπποῦ μιὰ στιγμή μοναχά, πῶ θά πεθάνη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΜΑΣ

Χανιά, 8 Δεκέβρη 1908.

Ἀγαπητέ μου Νουμά,

Οἱ δάσκαλοι τῆς Κρήτης ποῦ κι' αὐτοὶ σὰν καὶ τοὺς δικούς σας, διάλε τὴ δροσιά τὸ μυαλό τῶχουνε (ὅπως λέμε ἐδῶ στὴν Κρήτη), γράψανε γραφὴ στὴν κύρ-Μιστριώτη, ποῦ ἔχει στὴ γλώσσα του χρόνιο μαγισοῦλι (ἤγουν ἐκζέμα) καὶ τοῦ ζητοῦνε αὐτὴν ἐπιβαλλοῦσαν ἰ ἐπικουρίαν του» γιὰ νὰ πετάξουνε ἀπὸ τὰ σκολεῖν, τὸ βιβλίον τοῦ Βουτετάκη, ποῦ εἶναι, λέει, γραμμμένο σὲ γλώσσα εἰταμῶς χυδαίαν». Ποῦ νὰ καταλάβουν τὰ δασκαλάκια μας τὰ καψερὰ πῶς τοῦτο τὸ κάμωμά των δείχνει μεγάλη ἀνευλαθεῖα στὴν ἀπόφραση τῆς Βουλῆς, ἀφοῦ μὲ νόμο ἐμπῆκε στὰ κρητικὰ σκολεῖα τὸ «ἄθλιον τοῦτο ἐγγχειρίδιον», καθὼς τὸ λέει. Ἄς ἐλπίσουμε πῶς ὁ κ. Ἐπίτροπος τῆς Παιδείας θά τοὺς δώσει νὰ τὸ καταλάβουν. Μὰ ἂν δὲν παίρνει τὸ μυαλοῦδάκι τῶν δασκάλων ἀπὸ τέτοια, ἔπρεπε μᾶρε μου νὰ ξέρονε πῶς στὴ γλώσσα τους τὴν ὀλοκάθαρη δὲ λέγεται ποτέ αἰ, οὐχί, ὡς ἔδει...» παρὰ μόνον ἂν μὴ, ὡς ἔδει...» κ' ἕνα σωρὸ ἄλλα λάθια σ' ἕνα γραμματάκι τόσο δά. Τὴ μεγάλη ὄμως γκάφα τὴν παθαίνουνε οἱ ἄμφοροι στὸ στερνὸ κοπιμέντο, ποῦ πάνε νὰ κάνουνε στὸ Μιστριώτ ἀγά τους. Ἄντι νὰ πούνε πῶς ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν διδαχτικῶν βιβλίων ἔχει τὴν τιμὴ νὰ εἶναι πρόεδρος τῆς ὁ Μιστριώτης, τί νομίζετε πῶς λένε; α... ἔπως φέρητε τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἐπιτροπέαν, ἢ; ἔχετε τὴν ἐπέροχον τιμὴν νὰ εἰσθε πρόεδρος» κ' ἔτσι, χωρὶς νὰ τὸ νοιώτουνε, προσβάλανε τὸν ἄνθρωπο. Νὰ τί καταφέρει αὐτὴ ἡ καθαρεύουσα. Τώρα δὲ μένει τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ τοὺς καλέσει ὁ Μιστριώτης σὲ μονομαχίαν γιὰ τὸ βρισίδι ποῦ τοῦ πατήσανε. Μπορῶ ὄμως νὰ τὸν βεβαιώσω στὴν τιμὴ μου, πῶς δὲν τὸ θέλανε νὰ τὸν πειράξουνε τὰ καημένα τὰ κουτσοδασκαλάκια μας.

Μὲ πολλὴ ἀγάπη
ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ", ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8.— Γιὰ τὴς Ἐπαρχίεσ Δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὴς Ἐπαρχίεσ δεχόμεστε καὶ τρίμηνεσ (2 Δρ. τὴν τετ-
μηρία) συντρομέσ.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ
τὴ συντρομὴ του.

10 λεπτά τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάσκια (Σύνταγμα, Ὀμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ἰπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιό-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ρόδρομου Ὀμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστία» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλῆ).
Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ γνώμη τοῦ κ. Φωκά—Τ' ἀγιοταφτίκα
μασκαράλκια—Τὸ κλείσιμο τῆς χρονιάς
—Λίγο πᾶνον ἀπὸ τοὺς ἔρωτες τῆς ἡμέ-
ρας—Οἱ «Ἀλυσίδες»—Ἡ Βουλὴ μας
δουλεύει!..

ΜΕΣΑ στὴ Σύγκλητον τοῦ Πανεπιστήμιου ἀκούσθηκε
ἐπιτέλους κ' ἕνας λόγος σωστός. Ὁ κ. Γεώργ. Φωκάς, κα-
θηγητὴς τῆς Χειρουργικῆς καὶ Συγκλητικὸς, πρότεινε νὰ
ἰδρωθεῖ μιὰ καινούρια ἔδρα γιὰ τὴ νεώτερη φιλολογία, τόσο
τὴ δική μας ὅσο καὶ τὴν ξένη, κ' ἔτσι οἱ φιλόλογοι ὅταν
παίρνουν τὸ διπλωμά τους νὰχουν κάποια ἰδέαν γιὰ τὴ συ-
γκαίρειτικὴ φιλολογία καὶ νὰ μποροῦνε νὰ λέγονται ὀκωσθί-
ποτε μορφωμένοι κι αὐτοί.

Ἡ γνώμη τοῦ κ. Φωκά, ἐπειδὴ εἶναι σωστή, ἔπαρχει
φόβος νὰ μὴν πραγματοποιηθεῖ, γιὰ τὴν ὥραν τουλάχιστο—
μὰ δὲ σημαίνει καὶ πολὺ αὐτὸ ἀμκεὶ ποῦ ρητήθηκε στὴ μίση
ἢ γνώμη αὐτὴ, κ' ἔτσι θάδρηνῆσαι νὰ μελετιέται καὶ θά
γυρομάσει μὲ τὸν καιρὸ καὶ θά πραγματοποιηθεῖ μιὰ μέρα.
Τότε θά δοῦν οἱ ἁρμόδιοι, ὅταν ἄρχινῆσαι νὰ βλέ-
πουν καὶ οἱ ἁρμόδιοι σὸν τόπο μας, πῶς πρέπει νὰ μπε-
ρὴν ὑποχρεωτικὸ μάθημα καὶ στὰ Γυμνάσια μας ἀκόμα ἢ
συγκαίρειτικὴ Γραμματολογία, ὅπως γίνεται σ' ὅλα τ' ἄν-
θρωπινὰ Γυμνάσια τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ μὴν ἐαφνιάζονται
τὰ παιδιὰ μας ὅταν ἀκούνε τὸνομα τοῦ Σολωμοῦ καὶ νὰ μὴ
χασμουρινοῦνται ὅταν τοὺς μιλοῦνε γιὰ Γκαῖτε καὶ γιὰ Σαιξ-
σπῆρο

Καλὴ καὶ ἡ ἀρχαία γραμματολογία, μὰ οὐ νὰ χρειάζεται
καὶ ἡ νεώτερη σ' ἕναν ἄνθρωπο ποῦ καμαρώνει νὰ λέγεται
μορφωμένος.

ΣΑΛΑΤΑ καὶ τ' Ἀγιοταφτίκα κ' ἔχουμε ἔτσι τώρα
στὴ μίση δὴ καλογερικὰ ζητήματα, τῆς Κύπρου καὶ τοῦ
Ἀγίου Τάφου ποῦ μᾶς καταρεζιλεύουνε στὰ ξένα μάτια
καὶ κάνουν τοὺς ὄχτροὺς τοῦ ἔθνους νὰ τρίβουν τὰ χέρια
τους ἀπὸ εὐχαρίστηση.

Μὰ αὐτοὶ οἱ καλογέροι ἐπιτέλους δὲ νιώσανε πῶς με-
ρικὰ ζητήματα δὲν ἐνδιαφέρουνε μοναχὰ τὸ ἄσσο τους καὶ
τὴν κοιλιά τους, μὰ καὶ τὸ ἔθνος ἀλάκαίρο—ἕνα ἔθνος
ἄθλιο, νὰν τὸ πεί κανεὶς, ἀφοῦ μπιστεύεται τὴν ἀξιοπρί-
πειαν, ἀκόμα καὶ τὴν ὑπαρξὴ του, σὲ μερικὰ χέρια ἀνάξια;
Πατριάρχης ἢ Σύνοδο, ὅποιος κι ἂν φταίει στὸ Ἀγιοτα-
φτίκα ζήτημα, δὲν τὸ ξετάζουμε. Ἐμεῖς βλέπουμε μο-
ναχὰ τὸ ἀποτέλεσμα—κ' εἶναι τόσο θλιβερὸ τὸ ἀποτέλεσμα
ὅστε δὲ μᾶς ἔρχεται καμιά ὄρεξη νὰ ζητήσουμε καὶ τὴν
ἀφορμὴ.

ΜΕ Τ' ἌΛΛΟ φύλλο κλείνει καὶ ἡ ἔχτη χρονιά τοῦ
«Νουμά» κ' ἀναγγέλλουμε μὲ χαρὰ στοὺς ἀναγνώστεσ μας
πῶς στὴν καινούρια χρονιά, τὴν ἔδωκε, θά μποῦμε, καλο-
ρίσικα, μὲ πρωτοχρονιάτικο ἄρθρο τοῦ Ψυχάρη.

Θὰ μᾶς συχωρέσουν τώρα οἱ συντρομητὴσ μας, καὶ μᾶ-
λιστα τοῦ Ἐξωτερικοῦ, νὰν τοὺς ξαναπαρακαλέσουμε νὰ
μᾶς στείλουν τὴ συντρομὴ τους γιὰ τὴ χρονιά ποῦ τε-
λιώνει. Σὲ μερικὸσ μάλιστα καὶ τὸ γράψιμε δὴ καὶ
τρεῖσ φορὲσ, μὰ δὲ μᾶς ἀπαντήσανε, ἴσως γιὰτὶ θά παρα-
πέσανε τὰ γράμματά μας, καὶ γι' αὐτὸ τοὺς τὸ ξαναθυμι-
ζουμε σήμερα. Ἢ συντρομὴ μάλιστα τοῦ Ἐξωτερικοῦ,
τώρα ποῦ ξέπεσε τόσο τὸ φράγκα, κατάντησε μικρότερη
ἀπὸ τὴ συντρομὴ τοῦ ἑσωτερικοῦ (σὰ λογαρίασει κανεὶς
πόσα πληρώνουμε τὸ χρόνο σὲ γραμματιστήμο γιὰ κάθε
συντρομητὴ τοῦ Ἐξωτερικοῦ) καὶ πρέπει νὰ μὴ μᾶς τὴν
ἀργοῦνε οἱ φίλοι.

ΕΛΛΗΝΑΣΜΑ, ἀληθινὰ, οἱ «ἔρωτικὴσ ἐπιστολὴσ»
μιανῆσ Ἀγγλίδασ, οἱ καλομεταφρασμένεσ, ποῦ δημο-
σιεύουνε τὰς τὴν «Ἀκρόπολιν». Ὑστερ' ἀπὸ τὴσ ἐμε-
τικώτατεσ ἀισθηματολογίεσ ποῦ ξεχυθῆκανε ἀπὸ τὴν τελευ-
ταία δίκη τοῦ Νευτοδικεῖου καὶ ὕστερ' ἀπὸ τὰ ἀηδέστατα
ψευτοιστηματικὰ ἀναγνώσματα μερικῶν ἐφημερίδων ποῦ
τὰ καταφέρουνε μιὰ χαρὰ νὰ ἐκπαρνεύουν τὴν ψυχὴ—
χρειάζουνε σι' ἀλήθεια αὐτὴ ἡ λουλουδένια ἀγνοστὴ καὶ ἡ
καλοσυγγορισμένη, νὰ τὴν πεί κανεὶς, ἀισθηματικώτεσ ποῦ
σκορπιέται ἀπὸ τὴσ ἠλιόφωτεσ γραμμίεσ τῆσ εὐγενικῆσ
Ἐγγλέζασ, γιὰ νὰ μᾶς τραβήξει τὴ σκέψη ἀπὸ τὴσ ἀγο-
ραίεσ ψευτοχαπάεσ καὶ νὰ μᾶς τὴ φέρει στοὺσ γαλήνεσ
τῆσ ψυχῆσ οὐρανοῦσ.

Ἡ Ἐγγλέζα πούγραψε αὐτὰ τὰ περίφημα γράμματα,
θαρρεὶ κανεὶς πῶς εἶχε γιὰ σύμβολο τῆσ ζωῆσ τῆσ τὸ Σω-
κρατικὸ «Εὐγενικώτερο εἶναι: ν' ἀγαπᾶει κανεὶς τὴν ψυχὴ
παρὰ τὸ σῶμα».

ἌΠΟ κάποιο φίλικὸ γράμμα ποῦ μᾶς στάλῆθηκε ἀπὸ τὴν
Πάτρα, ξεσηκώνουμε μερικὴσ γραμμίεσ, τίσ ἀκόλουθεσ:

σωριάσττικα χάμου. Σὲ λίγο κατὶ ἄγριεσ φωνέσ ποῦ
ἀκούγονταν ἀπὸ τὸ μέρος τῆσ ἀτμομηχανῆσ, μ' ἔκα-
μαν νὰ σηκωθῶ τρομαγμένοσ. Πῆγν πρὸσ τὰ ἐκεῖ.
Τί νὰ ἰδῶ; Τὰ καζάνια εἶχανε πᾶθει ἐκρηξῆ, καὶ
εἶχανε τιναχτεῖ σὸν ἀέρα μᾶζι μὲ τὰ λογιῆσ λογιῆσ
σῶδρα καὶ οἱ πέντε ἐργάτεσ ποῦ τοὺσ εἶχα στὴν
ἀτμομηχανή. Ἐνα πόδι ἐδῶ, ἕνα χερί ἐκεῖ, ἕνα
κομμάτι σάρκασ παρακάτω. Φρίκη. κ. Φιντή,
φρίκη!.. Μὰ δὲν εἶτανε μόνον αὐτό. Κι' ἄλλοι πέντε
ἀπάνου στὴν ταρχή, ἀπάνου σὸ στροίμωγμα,
ἀπάνου στὴν καταστροφὴ, εἶχανε μένει νεκροί.
Ἐνασ ἔπαθε ἀπὸ ἀσφυξίαν φαίνεται, ἕνα μικρόνε
ἐργάτη τὸν πατήσανε, τοὺσ ἄλλουσ τοὺσ σκοτώσανε
τὰ δοκάρια τὴ στιγμή ποῦ γκρεμίσθηκε ἡ στέγη.
Δὲν ξέρω ἂν μέσα στὰ χαλάσματα εἶναι κι' ἄλλοι
νεκροὶ καὶ πληγωμένοι. Μὰ ὑπάρχει ἀσβολία πῶσ
θά εἶναι;

ΦΙΝΤΗΣ ὦ! δυστυχία. ὦ! κατάρια.
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Ὅγα σὰσ ἔλεγα, κ. ἐργοστα-
σιάρχη, πῶσ τὰ καζάνια δὲ βραστάνε. πῶσ θέλουνε
ἀλλαγίμα. πῶσ εἶναι παλιά, δὲ μ' ἀκούγατε. Νο-
μίζατε πῶσ λέω λογια τοῦ ἀέρα, πῶσ τὸ κάνω
ἐπειδὴ βαριόμουνα τὴ δουλειά. Μὰ τὸ κακὸ γιὰ
σὰσ, δὲν εἶναι αὐτό, κ. Φιντή, τὸ μεγάλο τὸ κακὸ

εἶναι πῶσ οἱ ἐργάτεσ ἤξεραν τὴν κατάσταση τῶν
καζανίων, καὶ ὅλοι αὐτὴ τὴ στιγμή ἔχουν νὰ κά-
μουν ἐναντίο σὰσ. Ἰούσ ἔφησα μαζωμένοσ, στὴν
αὐλή τοῦ ἐργοστασίου νὰ παρηγοροῦνε τίσ γυναικίεσ
τῶ σιωπῶντων, ποῦ τρέξανε σὸ φοβερὸ μήνημα
καὶ ἔδρυνονταὶ καὶ ξεμαλλιάζουνταὶ ἀπάνου στίσ
καμένεσ σπριεσ ποῦ βγάλανε οἱ ἄλλοι ἐργάτεσ ἀπὸ
τίσ χαλασμένεσ μηχανίεσ. Γίνεσαι κ. Φιντή ἕνα
κακὸ, ἕνα κακὸ... ἐγὼ προσπαθησα νὰ τοὺσ συ-
χάσω μὰ δὲν τὸ κατώρθωσα Ἐτρέζα νὰ σὰσ τὰ
προφτάσω αὐτὰ, γιὰ νὰ τὰ ξέριτε πρὶν πᾶτε ἐκεῖ.
Γιατὶ ὅλοι μὲ μιὰ φωνή σὰσ ζητοῦνε νὰ πᾶτε ἐκεῖ.
Ἐπιμένουν γι' αὐτό καὶ περιμένουν.

ΦΙΝΤΗΣ. Ἄς ἐπιμένουν κι ἄσ περιμένουν, ὅσο
θέλουν. Δὲν εἶναι βεβιαία φρόνιμο, νὰ πλησιαζῆ καν-
νεὶσ τὸ σίδερο ὅταν εἶναι ἀναψοκοκκινισμένο.
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. ὦ! μὴ τὸ κάλετε αὐτό. Πρέ-
πει νὰρῆθε, κ. ἐργοστασιάρχη, νὰ τοὺσ παρηγορή-
σετε, νὰ τοὺσ γλυκαίνετε τὸν πόνο. Ἴσως καὶ πει-
στοῦν σὲ τὰ λόγια σὰσ καὶ ἡσυχάσουν.
ΦΙΝΤΗΣ. Καὶ ποιὸσ μ' ἐξασφαλίζει εἰμένα,
ἀνάμετα σὲ τόσοσ ἄγριουσ.
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ἡ παρουσία σὰσ ἐκεῖ, θά εἶναι
ὁ μεγαλύτεροσ φῶλακκσ καὶ διαφεντευτὴσ σὰσ. Ἄν

ὄμως δὲ θελήτετε νὰρῆθε, ἡ τέτοια περιφρόνησὴ
σὰσ πρὸσ αὐτοὺσ, θά σταθῆ ὁ μεγαλύτεροσ σὰσ
ὄχτροσ.

(Ὁ Μηχανικὸσ κάνει νὰ φύγη)
ΦΙΝΤΗΣ. Ἐλκ δῶ Ἀῦριο μόλιεσ ξεπερῶσαι
περνῆσ ἀπὸ δῶ μὲ τοὺσ ἐργοδηγοὺσ καὶ τοὺσ κοι-
θεντικῶσ ἐγῶ.
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Μὰ θά θελήσουν νὰ περιμείνουν
ὅσο νὰ ξεμπερῶσαι;
ΦΙΝΤΗΣ. (ποῦ δὲν ἴκουσε). Ὅσο γι' ἀπόψε
ὄμως ἄσ μὴ μὲ προσμένουν.
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Δὲν κάιντε καλὰ, κ. Ἐργοστα-
σιάρχη, δὲν κάιντε καλὰ, καὶ φοβῶμαι μήπως σὲ
λίγο τοὺσ δῆτε ὄλουσ κάτω ἀπὸ τὸ σπῆτι σὰσ.
(Ὁ Μηχανικὸσ φεύγει)
ΦΙΝΤΗΣ (μονολογῶντασ). Στὴν ὄργη! Στὴν
ὄργη!..

(Ἀκούεται μιὰ μακρινὴ βουή. Ὁ Φιντὴσ αὐτιά-
ζεται. Μπαίνει ἡ Γιαγιά.)
ΓΙΑΓΙΑ (ποῦ δὲν πρόσεξε στὴ βουή). Ἐλα
μέσα νὰ δῆσ καὶ σὺ τί ἔχει ἡ Ἀνούλα. Τόση ὥρα
δὲν μπορῶ νὰ τῆνε συχάτω Ἄπὸ τὸ κλάψιμό τῆσ
τὸ πολὺ, ἀπὸ τὸ πολὺ περᾶνονό τῆσ, ἀπὸ τὰ τόσο
δάκρυά τῆσ, τὴν ἔχει πιᾶσει μιὰ νευρική ταρχή,